Tıbbî Malpraktis Yönünden,
Hekim Hasta İlişkisinin; Adlî, İdarî ve Malî Boyutları

B. İzzet TAŞCI

Sağlık Bakanlığı

Başmüfettişi

Giriş

Sağlık çalışanlarının ***«hata, ihmal ve kusurları»*** nedeniyle üçüncü şahıslara vermiş oldukları zararlar açısından fiilleri;

Ceza Hukuku, Tazminat Hukuku Disiplin Hukuku *ve*
Tıbbî Müdahalenin Hukuka Uygunluk Koşulları açısından;

Değerlendirilmektedir.

1. Hukuka Uygun Tıbbî Müdahale Koşulları
1.1 Yetki

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun

Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği

TTB Hekimlik Meslek Etiği Kuralları

1.2. Endikasyon

Hekimin hastaya müdahalesi için ***«tıbben kabul edilebilir bir haklı gerekçesinin bulunması»*** gerekir.

"Tabip ve diş tabibi; ***teşhis, tedavi veya korunmak gayesi olmaksızın,*** ***hastanın arzusuna uyarak*** *veya diğer sebeplerle, akli veya bedeni mukavemetini azaltacak her hangi bir şey yapamaz."* **(Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi md.13/2)**

1.3. Aydınlatılmış Onam

Aydınlatılmış onam; hastanın, tıbbî işleme onay verebilmesi ya da reddedebilmesi için yeterince bilgilendirilmesi, aldığı bilgi üzerine düşünmesi ve ***kararını özgürce vermesi sürecidir.***

1.4. Meslekî Yükümlülükler ve Standartlara Uygun Tıbbi Müdahale

Deontoloji Nizamnamesi:

«MADDE 13/1

Tabip ve diş tabibi, ilmî icaplara uygun olarak teşhis koyar ve gereken tedaviyi tatbik eder.

Bu faaliyetlerinin mutlak surette şifa ile neticelenmemesinden dolayı, deontoloji bakımından muaheze edilemez.

….»

2. Sağlık Personelinin Sorumluluğuna İlişkin Kavramlar:
2.1. Malpraktis

Dünya Tabipler Birliği 44. Genel Kurulu; 1992 yılında **Tıbbi Uygulama Hatası (Malpraktis) kavramını;** ***"Hekimin, tedavi sırasında standart uygulamayı yapmaması, beceri eksikliği veya hastaya uygun tedavi verememesi neticesi oluşan zarar. "*** şeklinde tanımlamıştır.

Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının 13. maddesinde, hatalı tıbbi uygulama ***"Bilgisizlik, deneyimsizlik ya da ilgisizlik nedeniyle bir hastanın zarar görmesi - hekimliğin kötü uygulaması"*** şeklinde tanımlanmaktadır.

2.2. Komplikasyon

«Komplikasyon; Tıbben kabul edilebilir istenmeyen sonuçtur.»

Öngörülemeyen;

Öngörülen ama kaçınma imkânı olmayan;

Öngörülen ve hasta konforu için göze alınan;

Öngörülen ve çıkması durumunda yeterli önlem alınan;

Öngörülen, önlem alınan ama başarısız olunabilen durumlar

2.3. Tıbbi Müdahaleden Doğan Cezai Sorumluluk

Hekimler Açısından 5237 sayılı TCK Kapsamında Ortaya Çıkabilecek Bazı Suç Çeşitleri

* Kasten Öldürme (81, 82, 83)
* İntihara yardım (84)
* Taksirle Öldürme (85)
* Kasten Yaralama (86)
* Taksirle Yaralama (89)
* İnsan Üzerinde Deney (90)
* Organ veya Doku Ticareti (91)
* Yardım ve Bildirim Yükümlüğünün Yerine Getirilmemesi (98)
* Çocuk Düşürtme, Düşürme (99-100)
* Kısırlaştırma (101)
* Kişisel Verilerin Kaydedilmesi (135)
* Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme (136)
* Resmi Belgede sahtecilik (204)
* Resmi Belge Hükmündeki Belgelerde Sahtecilik (210)
* İrtikâp (250)
* Görevi Kötüye Kullanma-Görevi İhmal (257)
* Göreve İlişkin Sırrın Açıklanması (258)
* Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi (TCK 279-280)
* Genital Muayene (287)

«…Kulak Burun Boğaz Uzmanı olan sanığın, ……***Resmî evrakta sahtecilik suçunu*** ***görevi sebebiyle işlediğinin iddia edilmesi karşısında*** 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca **yetkili merciden soruşturma izni alınması gerektiği** …»

(Yargıtay 5.C.D. EN: 2009/9342 KN: 2009/10290)

2.4. Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan Malî Sorumluluk

Memur statüsünde, kamu hukuku kurallarına göre görev yapan sağlık çalışanlarının, görevleri nedeniyle üçüncü kişilere vermiş olduğu zararlar; Anayasanın 129/5 inci maddesi ve 657 sayılı yasanın 13 üncü maddesi gereği çalıştığı kamu kurum veya kuruluşu tarafından karşılanır. Yine aynı maddelere istinaden; **«yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan maddi/manevi zararlar» nedeniyle ödenen tazminat bedelleri ilgili sağlık çalışanlarına rücu edilir.** Sağlık Çalışanı Memurun, **görevinden ayrılabilen salt kişisel kusuru varsa** tazmin yönünden Borçlar Kanununun ilgili hükümlerine istinaden ilgili memurun kişisel sorumluluğu gündeme gelebilir.

Devletin verdiği kamu hizmetinin kusurlu olması; **«Hizmet kusuru»** kavramını gündeme getirir.

Hizmet kusuru;

Hizmetin;

-Hiç işlememesi,

-Geç işlemesi,

-Kötü işlemesi,

şekillerinde tezahür edebilir.

Bununla birlikte Danıştay Sağlık Hizmetlerinde devlet aleyhine tazminata hükmedilebilmesi için **“ağır hizmet kusurunun varlığını”** şart koşmuştur. (Danıştay. 10. Daire. 27/11/1996, 6741/7929)

3. Tıbbî İşlemden Doğan İdarî ve Meslekî Sorumluluk

Özel sektörde çalışan hekimler hakkında; Tabip Odalarınca disiplin soruşturması yapılır.

Kamuda çalışan hekimler hakkında; kendi disiplin amirleri tarafından tabi oldukları mevzuat dahilinde soruşturma yapılır veya yaptırılır. (657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, YÖK Kanunu, Aile Hekimliği Kanunu vs..)

Danıştay 8. Dairesi , çeşitli tarihlerde verdiği kararlarda, **TTB ve tabip odalarının** memur olan hekimler hakkında **disiplin soruşturması** yapamayacağına hükmetmiştir**.**

Sabırla dinlediğiniz için; çok teşekkür ederim……

B. İzzet TAŞCI
Sağlık Bakanlığı Başmüfettişi

